

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«КУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА КРОС-КУЛЬТУРНА ПРАКТИКА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна робота”

Спеціальність І 10- Соціальна робота та консультування

.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Культурна компетентність та крос-культурна практика
Викладач (і)	Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	(0342) 57-00-05
E-mail викладача	halyna.lemko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

«Культурна компетентність та крос-культурна практика» – складова блоку вибірових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних працівників. Дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» на третьому курсі, у п'ятому семестрі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: формування культурної компетентності та крос-культурної практики в системі соціальної роботи.

Курс зорієнтований на підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери до формування комунікаційної компетентності та крос-культурної практики в професійній діяльності.

Курс передбачає як теоретичні, так і практичні заняття, спрямовані на формування культурної компетентності та крос-культурної практики.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є – формування у здобувачів вищої освіти знань та практичних навичок формування культурної компетентності та крос-культурної практики задля реалізація змісту професійної діяльності та умінь її організації у соціальній сфері.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- формування у здобувачів вищої освіти професійної спрямованості на формування культурної компетентності та крос-культурної практики;
- ознайомлення студентів з сутністю та складовими культурної компетентності та крос-культурної практики;
- опанування майбутніми фахівцями з соціальної роботи теоретичними знаннями та практичними навичками культурної компетентності та крос-культурної практики в контексті професійної діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ІК- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

СК-4.Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК-7.Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-10.Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-11.Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-16.Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК-22.Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати заходи адекватні ситуації в межах своїх повноважень.

Програмні результати навчання

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V	Соціальна робота та консультування	III	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Культурна ідентичність та її формування.	2	2	6
Тема 2. Етноцентризм та культурний	2	2	6

	Вид контролю – залік. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 45 балів за семінарські заняття, 45 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси, тематика яких відповідає змісту дисципліни, на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).
Вимоги до письмових робіт	Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.); Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)

Семінарські заняття	Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується: - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.
---------------------	--

Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до заліку є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, написання контрольної роботи, пройдено тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи. Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування. Форма контролю – залік. Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни. https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань.

Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності.

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).

Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов'язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики айбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:
https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:
<https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації. Наукові записки Нац. університету "Острозька академія". Серія: Культурологія. 2016. Вип. 17. С. 13–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2016_17_5.

2. Афоніна І. Стратегії комунікативної поведінки в професійно значущих ситуаціях міжкультурного спілкування. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2013. № 3. С. 25–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tiprrp_2013_3_6.

3. Бойко О. Невербальні засоби спілкування у системі міжкультурної комунікації у системі міжкультурної комунікації. Наукові записки Нац. університету "Острозька академія". Серія: Філологічна. 2012. Вип. 23. С. 14–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_23_7.

4. Бурак О. Крос-культурна комунікація як наслідок глобалізаційних крос-культурних контактів, 2012. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Grani/2012_5/27.pdf

5. Верховод Л. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія». Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 263 с.

6. Капліна А. Крос-культурний менеджмент у сформованій культурі комунікацій. Агросвіт. 2023. № 9–10. С. 71–76.

7. Колбіна Т. Сутність міжкультурної комунікації як особливої форми соціальної взаємодії представників різних культур. Вісник Харківської державної академії культури. 2010. Вип. 31. С. 105–114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2010_31_12.

8. Котов М. Комунікативна невдача у ситуації міжкультурного спілкування. Вісник Харківського нац. університету ім. В. Н. Каразіна. Сер.: Філологія. 2013. № 1052. Вип. 74. С. 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2013_74_12.

9. Малинка Ю. Толерантність як результат міжкультурної комунікації в умовах глобалізації. Вісник Нац. авіаційного університету. Сер.: Філософія. Культурологія. 2012. № 2. С. 123–127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2012_2_33.

10. М'язова І. Особливості тлумачення поняття «міжкультурна комунікація». Філософські проблеми гуманітарних наук. 2006. № 8. С. 108–113.

11. Пальчикова О. О. Крос-культурна компетентність у навчанні української мови як іноземної, 2012. URL: <https://goo.gl/z6d3IJ>

12. Шайгородський Ю. Ціннісний конструкт міжкультурної комунікації, 2002. URL: <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/1.2002/41-48.pdf>

Викладач

доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи _Галина ЛЕМКО